Fra Peter Madsens Valhalla. (Se side 14).

KUNST omkring TROLDEN

NR. 1 · 13. årgang
August 2004

Harald Slott-Møller møder Niels Hansen Jacobsen

Af Teresa Nielsen

Fra at være en miskendt kunstner, som det på det nærmeste var »pinligt« (dårlig smag) for en kunsthistoriker at beskæftige sig med i 1970'erne, er Harald Slott-Møllers værker nu så meget i vælten, at det faktisk har været noget af et puslespil at sammensætte den kommende udstilling på Vejen Kunstmuseum. Ud over tidens generelle interesse for kunsten omkring 1900 falder den nemlig meget passende samtidig med at Kunstforeningen, Gammel Strand, i København viser tendenser i dansk kunst i perioden omkring 1880-1910 – og da var Harald Slott-Møller (1864-1937) en markant personlighed i arbejdet for en ny og anderledes kunst.

På mange punkter har Harald Slott-Møllers udvikling været meget lig den jævnaldrende Hansen Jacobsens, idet de i deres unge år bevægede sig fra en realistisk, virkelighedstro gengivelse over i et symbolladet univers i forsøget på at give form til livets

Fortsættes side 3

Indhold

4 **Kirsten Thorup** *Af: Erik Skyum-Nielsen*

6 **Kunstforeningens udflugt til Holstebro** *Af: Peter Haarby*

8 **På kulturopdagelse i Ribe Amt** *Af: Teresa Nielsen*

10 **Opdagelse af Hansen Jacobsen-keramik i Finland** *Af: Teresa Nielsen*

15 **Ursula Munch-Petersen** *Af: Poul-Erik Hansen*

16 **80 års fødselsdagsfest på Vejen Kunstmuseum**

18 **Saxbo på Vejen Kunstmuseum** *Af: Poul-Erik Hansen*

Informationsavis fra Museums– og kunstforeningen for Vejen og omegn

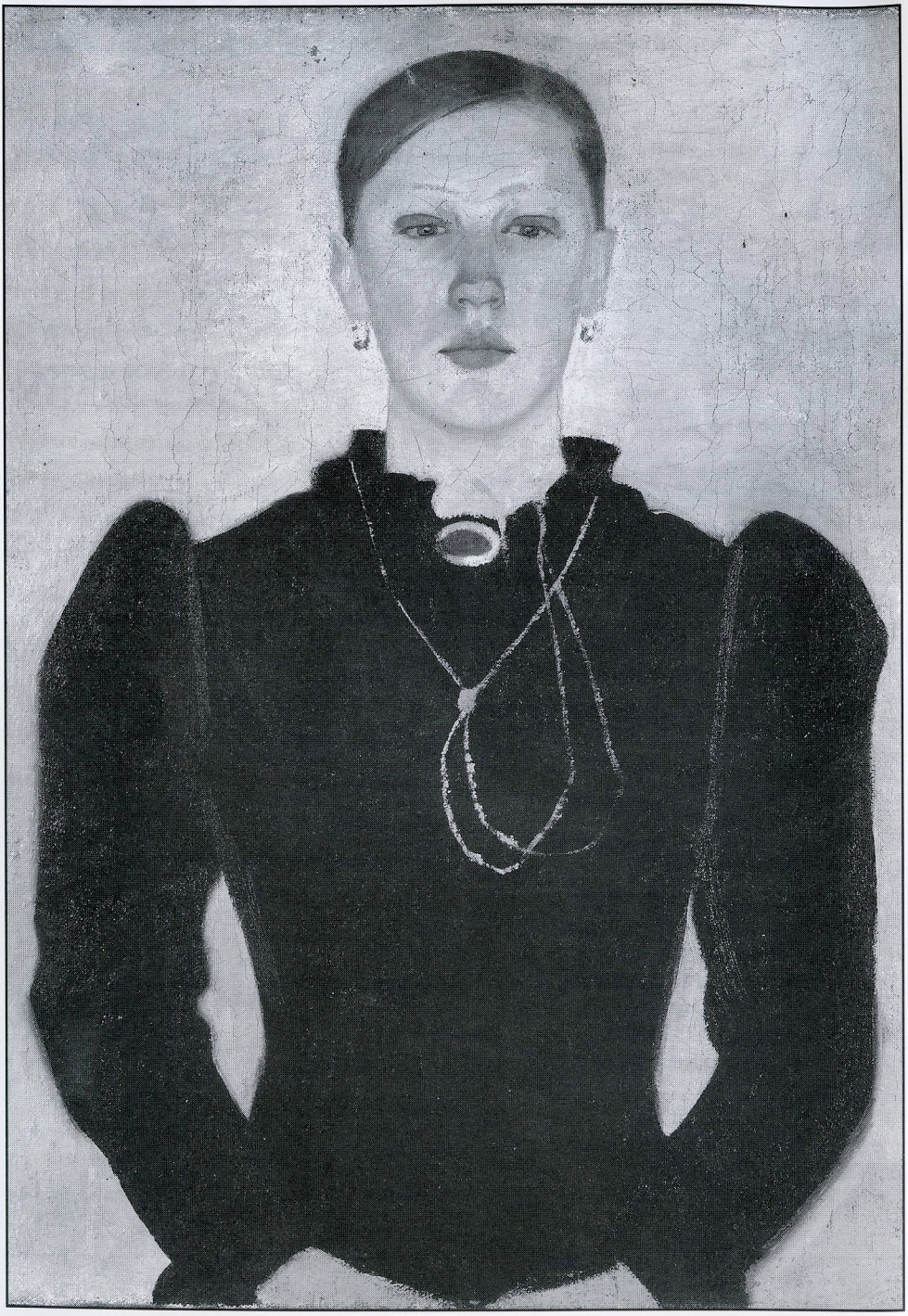

Fortsat fra forsiden

store følelser og oplevelser. Begge kastede de sig over mere end henholdsvis maleriet for Slott-Møllers vedkommende og skulpturen for Hansen Jacobsens vedkommende. I tidens ånd, og som ægte symbolister, var for dem al god kunst også dekorativ kunst – det vil sige, at de fandt det naturligt at arbejde med mange andre materialer. Hansen Jacobsens undersøgelser af lerets muligheder blev – som det kan ses i studiesamlingen af keramik på Vejen Kunstmuseum – til en livslang besættelse og materialet forbandt han med udnyttelse af metal og træ til at fremhæve den keramiske masse. For Harald Slott-Møllers vedkommende blev det en endnu bredere vifte af materialer, der blev prøvet af. Med indlån fra hele landet kan man på udstillingen, ud over malerier, se udsøgte møbler - et nodeskab, en reol og en buffet med intarsia dekorationer (indlagte træsorter og endog blåligt perlemor), fajancearbejder fra hans tid som faglig konsulent for Aluminia (i dag en del af Royal Copenhagen), og et enkelt arbejde i metal. Fra Teatermuseet er der nemlig givet tilsagn om udlån af en fantasifuld pokal, som Slott-Møller på bestilling af en gruppe kvinder lavede som en hyldest til Valdemar Price for hans præstation som Junker Ove i balletten »Et Folkesagn«.

Til hverdag hænger på Vejen Kunstmuseums et par Slott-Møllers malerier – de er blandt de eftertragtede stykker, der på det seneste endog har været bud efter til en stor udstilling af dansk kunst, der skal vises i Lausanne, Schweiz først på året 2005.

På auktionen efter Slott-Møllers eneste arving, datteren Lykke, erhvervede museet i 1973 et portræt af en kvinde i sort kjole – utilnærmelig og tilknappet ser hun ud med smykkernes guld som de eneste lysende punkter. Der er end ikke antydningen af et smil om læben. Gådefuld har hendes identitet været frem til billedet i 1998 blev udlånt til Nordjyllands Kunstmuseums udstilling: »Kvinden og Naturen – Motiver i J. F. Willumsens og Harald Slott-Møllers symbolistiske kunst ca. 1890-1920«. Da påviste udstillingens arrangør, Ingeborg Bugge, at modellen højst sandsynligt kunne være en næsten lokal person: Harald Slott-Møller var nemlig sommeren 1890 på gården Thygesminde ved Stenderup nær Kolding for på bestilling af kunstsamleren Alfred Bramsen at male et portræt af billedhuggeren Anne Marie Carl Nielsen. Afslutningsvis blev det dennes yngste søster Lucie, der måtte sidde model. Fra gamle fotografier slutter Ingeborg Bugge, at han ud over at male billedhuggerinden også gav sig tid til at male museets portræt af Lucie Brodersen. Dermed kan maleriet dateres til sommeren 1890 – det år, da han tog springet ud i et farvestærkt maleri, som det ses i portrættet af Anne Marie Carl Nielsen i stærk rød kjole på lysende blå baggrund og med gyldent hår. Det er tidstypisk snittet ud af maleriets træbund.

Egnen blev Harald Slott-Møller glad for og vendte hyppigt tilbage på sommerophold. Under besøg i 1902 malede han museets andet billede - et studie fra Kolding Fjord af et sejlskib i måneskin. En særlig attraktion blandt malerierne på udstillingen bliver de to lærreder »Diana« og »Skt. Hubertus«, der venligst er udlånt fra Göteborg Konstmuseum og ikke har været vist i Danmark siden malerens død.

Foredrag om Harald Slott-Møller

På Harald Slott-Møllers dødsdag, onsdag den 20. oktober, holder udstillingens konsulent, Claudine Steensgaard, lysbilledeforedrag om kunstneren og hans værker på Vejen Kunstmuseum.

Hansen Jacobsen til Kunstforeningen i København

I forbindelse med tilrettelæggelsen af periodeudstillingen i Kunstforeningen har Bente Scavenius, der er koordinator, rettet henvendelse til Vejen Kunstmuseum for at låne værker, der viser Hansen Jacobsens indsats i perioden. For museets gæster, der skulle have lyst til at se 'vores' billedhugger i samspil med andre af hans samtidige, vil der være glædeligt gensyn med busten af Emilie Fog, samt lejlighed til at møde den nyerhvervede blystatuette »Havhexen«, det stiliserede bjerglandskab, et par masker og et udvalg af hans yderst utraditionelle krukker.

Foto af Kirsten Thorup, 2003 af Tove Kurtzweil

Kirsten Thorup

Af Erik Skyum-Nielsen

Der findes store forfattere, som foretrækker at operere inden for et afgrænset kunstnerisk felt og så til gengæld udforsker dette i både højden og dybden. Der findes også mange glimrende digtere, der strejfer uroligt om fra sted til sted, f.eks. fra genre til genre, fordi de har opdaget, at de har evner på flere felter og simpelthen er nysgerrige efter at få afprøvet det hele. Men så gives der altså også betydelige forfatterskaber, hvis indre udvikling former sig som lange, krævende rejser til fods - med risiko for indimellem at gå i stå eller fare vild.

Bestandig undervejs

Kirsten Thorups værk tilhører sidstnævnte kategori. Det opererer ganske vist inden for et nogenlunde veldefineret område, i og med at det bæres af ét samlende menneskeligt ærinde, der giver det rygrad og kontinuitet. Alligevel kan det ikke frakendes en vis zapperagtig ustadighed, spredt, som det nemlig er, på flere litterære genrer og delprojekter. Men det lader sig nok alligevel bedst sammenligne med en rejse, hvis enkelte etaper måske nok kan forekomme overskuelige og korte, men sammenlagt rækker hen over en uhyre distance. Fra værk til værk har man kunnet se forfatteren tage korte, prøvende, søvngængersikre skridt, men gennem sin hele vandring fra debuten i

1967 med digtsamlingen Indeni - udenfor til mammutromanen Elskede ukendte fra 1994 har hun bevæget sig overmåde langt, og længere end de fleste i sin forfattergeneration.

Kirsten Thorups produktion omfatter lyrik, prosalyriske hybrider, kortprosa, langprosa og dramatik. Den strækker sig foreløbig fra slutningen af 1960'erne til slutningen af 1990'erne, en 30-års periode, hvor hun bevæger sig fra stærkt formeksperimenterende poesi og prosa til samtidsskildrende realisme, og hvor hun fra at stå som en forfatternes forfatter vinder et vældigt publikum af trofaste romanslugere.

Hun begynder med en nok så snæver og egensindigt præget udforskning af jeget, giver sig så i kast med at kortlægge enkeltindividernes liv i tiden og undersøger endelig, i skuespil og især bredt anlagte romaner, møder mellem mange personer i vidt udstrakte sociale rum.

Sådan set ligner Kirsten Thorup (f. 1942) det perfekte svar på forlæggerens drøm om en forfatter, der fra at være en kræsen, sprogligt højt artikuleret lyriker klogt skifter register til romanen, og som i forhold til læserne går fra at være eksklusiv, svær, til at virke lettere tilgængelig, ja, måske ligefrem folkelig. Alt sammen efter dén velkendte vulgærpsykologiske melodunte, der siger, at først kommer man til verden, så kommer man til sprog, så bliver man sig selv, og til sidst bliver man bare en kassesucces!

Forfatterskabets drivkraft

Modellen passer på Kirsten Thorup, men hvad den ikke får fat på, er konsekvensen i hendes digteriske projekt, som, forenklet sagt, handler om frigørelse: socialt, psykologisk og eksistentielt samt ikke mindst rent sprogligt. Gang på gang træffer man i hendes værker mennesker, der har mistet al tyngde og føler sig anbragt uden for verden. Ensomme, usynlige, frarøvet deres værdighed lever de; men de lever kun halvt. De har givet afkald på at udfolde deres iboende muligheder, har afskåret livskilderne i sig selv og for overlevelsens skyld vænnet sig til at færdes i verden som fremmede for sig selv. Forfatteren bruger tit glosen skizofreni til at beskrive deres tilstand, og man hensættes som læser af hendes bøger ofte i en fornemmelse af fuldstændig udvejsløshed. Ikke desto mindre har forfatterskabet sin styrke i en stædig og omhyggelig påvisning af, at dette halve liv og denne splittede sjæl ikke udgør hele sandheden om os. Alle mennesker bærer ifølge Kirsten Thorup på en hemmelig længsel, på en drøm om engang at nå frem og forløses. Mennesker er mere end det liv, de lever, og om hvem som helst lader der sig fortælle en historie forskellig fra det billede, omgivelserne har dannet sig af os, og som de fleste med tiden har lært at bære som et uafkasteligt åg eller et uafvaskeligt stempel. At fremdrage den anden, den gemte og glemte historie om os og værk for værk fortælle den med håbet som det bærende princip ligger som en stille ærgerrighed bag alt, hvad Kirsten Thorup har skrevet.

Erik Skyum-Nielsens artikel bringes efter aftale med forfatteren. Teksten er et uddrag af hans portræt af Kirsten Thorup fra samleværket Danske digtere i det 20. århundrede, redigeret af Anne-Marie Mai og udgivet af Gads Forlag.

Kirsten Thorup fik sit store gennembrud med dobbeltromanen Lille Jonna (1977) og Den lange sommer (1979), der med fortsættelsen Himmel og helvede (1982) og Den yderste grænse (1987) gav Kirsten Thorup en stor læserskare.

Senere udkom Elskede ukendte. I 2000 udkom romanen Bonsai, om den AIDS-syge Stefan og hans kærlighed til Nina. Handlingen bygger på Kirsten Thorups eget samliv med instruktøren Ib Thorup.

I Kirsten Thorups seneste roman Ingenmandsland gives et portræt af den gamle mand Carl Sørensen, der er anbragt på plejehjem af sine travle børn. Romanen viser, hvordan Carl mister sin identitet og selvbestemmelse, og hvordan familiebegrebet er ændret i vor tid.

Kirsten Thorup er årets forfatter på Vejen Kunstmuseum den 7. oktober.

Kulturbyen Holstebro:

Kunstforeningens udflugt

Af Peter Haarby

Da Alberto Giacomettis »Kvinde på kærre« den 10. marts 1966 blev afsløret på pladsen foran Sognekirken i Holstebro, blev det startskuddet til en lang og frodig historie om Holstebro og kunsten.

Den har man nu mulighed for at opleve, når Vejen Kunstforening den 4. september tager på tur til Holstebro. Her bliver der lejlighed til at se Holstebro Kunstmuseum, Museet for Jens Nielsen og Olivia Holm-Møller og en række af de mange skulpturer og udsmykninger, der er kommet til siden den 10. marts 1966. Når vi kommer til Holstebro, vil vi blive mødt af kunstformidler Peter Haarby, der vil være vores guide.

Første stop på turen vil være Holstebro Kunstmuseum. Museet åbnede i 1967, som led i den satsning på kunst og kultur, der gjorde Holstebro kendt i hele landet. Museet viser dansk kunst sammen med udenlandsk og ikke-vestlig kunst. Forfatteren og kunsthistorikeren Poul Vad – der var kunstnerisk konsulent for byen og museet – ville vise kunsten som et universelt fænomen.

Holstebro Kunstmuseum adskiller sig også fra andre danske kunstmuseer ved at koncentrere sig om få kunstnere, der så til gengæld er fyldigt repræsenteret. Udgangspunktet for samlingen af dansk kunst er kunstnere tilknyttet Martsudstillingen, der i 1952 blev startet af Ejler Bille og Erik Thommesen. Når Vejen Kunstforening besøger museet vises der bl.a. en mindeophængning af Ejler Billes værker, skulptur af Astrid Noack og Erik Thommesen, maleri af Henry Heerup og Viggo Jensen, keramik af Gertrud Vasegaard og Gutte Eriksen samt tekstil af Anna Thommesen. Museets samling er siden starten blevet udvidet med kunstnere som Kirsten Christensen og John Olsen og på det seneste er yngre kunstnere som Tal R. og Bente Skjøttgaard blevet en del af samlingen.

Verdenskunsten er repræsenteret med grafik af Picasso, Chagall og Matisse.

Museets samling af afrikanske masker og skulpturer er landets næststørste. Den blev samlet af

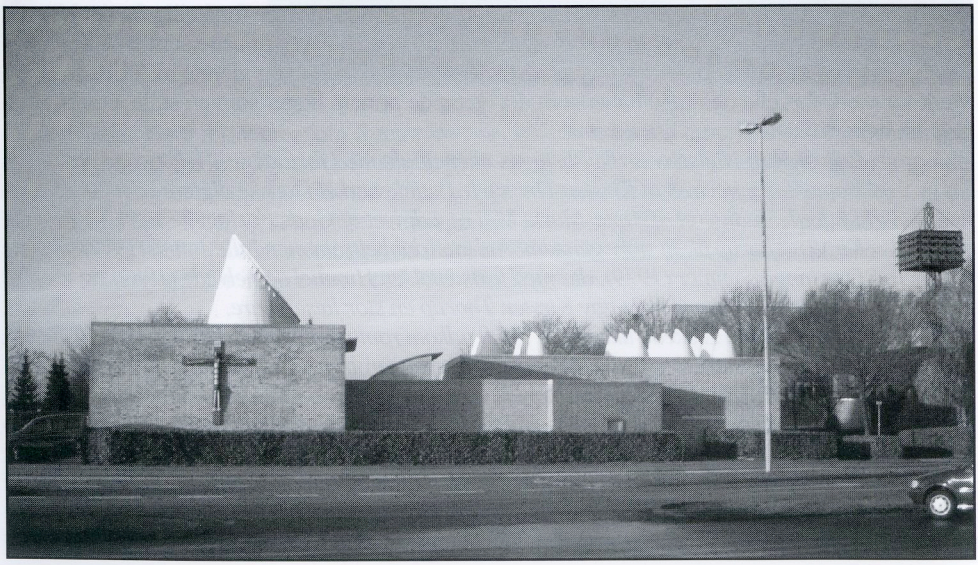

billedhuggeren Poul Holm-Olsen i perioden fra begyndelsen af 1950'erne og frem til hans død i 1990. Desuden vises en mindre del af museets Balinesiske samling, som Ejler Bille har skænket til museet.

Efter en god frokost i museets café, går vi gennem byen. Her vil Peter Haarby fortælle om de skulpturer og udsmykninger, vi møder. Det drejer sig bl.a. om kunstnertrioen KURAKU's »Tobaksarbejderens drøm«, om Giacometti's berømte »Kvinde på kærre« og om Helge Bertrams »Vandkunst«, der måske bedre er kendt ved sit øgenavn »Grædemuren«. På turen vil vi også møde Holstebro's nyeste kunstværker, nemlig 3 udsmykninger af gågaden af Bjørn Nørgaard – »Odins øje«, »Livets kilde« og »Jesu hånd«, og hans 12 himmelstiger på Nørreport Torv. Måske får vi også lejlighed til at se hans nyeste skulptur »De 12 borgere fra Holstebro«, der er blevet lovet opstillet i september 2004.

Derefter bliver vi kørt til Holstebro Gymnasium, hvor Bjørn Nørgaard også er i gang. Her laver han en keramikfrise over 4 store danske digtere – H.C. Andersen, N.F.S Grundtvig, Søren Kierkegaard og Karen Blixen. De 3 første er færdige, mens Karen Blixen endnu ikke er opstillet.

Efter besøget på Holstebro Gymnasium besøger vi Jens Nielsen & Olivia Holm-Møller Museet, der danner ramme om malerne Jens Nielsen og Olivia Holm-Møllers malerier og akvareller. Jens Nielsen – der i en periode i 30'erne drev friskole på Brejdablik i Vejen og hvis datter blev gift med Gudmund Lervad – er voldsom og lidenskabelig, og tager livtag med tilværelsens store emner. Også Olivia Holm-Møller er en kraftfuld maler, der er helt sin egen.

Jens Nielsen & Olivia Holm-Møller Museet er tegnet af Inger og Johannes Exner og er en del af komplekset omkring Nørrelandskirken. Dagens sidste programpunkt er muligheden for at se det imponerende kirkerum med dets utrolige lyshimle og lystræ.

Derefter går turen igen mod Vejen.

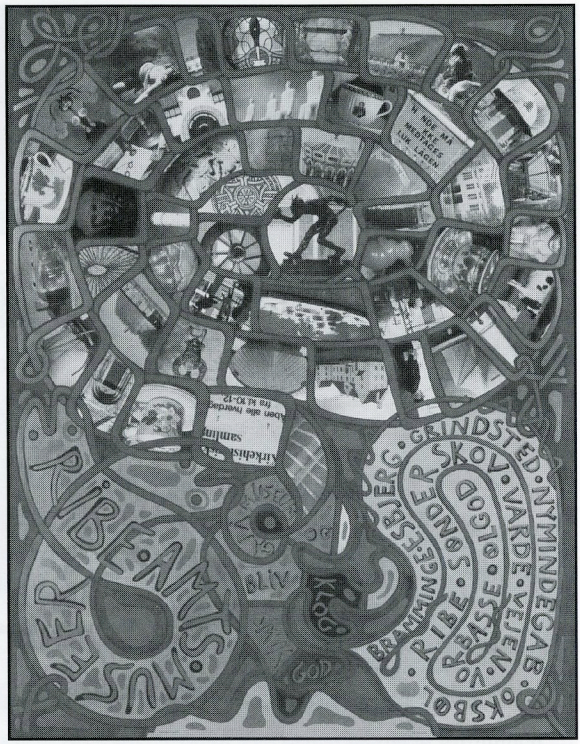

På kultur-opdagelse i Ribe Amt

Af Teresa Nielsen

- Bjørn Nørgaards plakat til Ribe Amts museer rummer mange forskellige kulturoplevelser. Nogle af dem står som velkendte pejlemærker - eksempelvis Ribe Domkirke i den ældre ende, de væsentlig yngre monumenter i Skibelund Krat og Svend Wiig Hansens store mænd med havudsigt som et af egnens nyeste ikoner.

Vil vi vide mere om egnens historier, kan vi opsøge et netværk af statsanerkendte kunst- og kulturhistoriske museer. Deres samarbejde finder sted under 'paraplyen', Ribe Amts Museumsråd. Dér er der oprettet et underudvalg, hvis opgave har været at se på de interesser, som begge museumskategorier har fælles, såsom forholdet til presse og publikum (PR-udvalget). Gruppen blev opmærksom på, at museerne hos hinanden og i fællesskab kan præsentere sig for potentielle gæster. Resultatet blev et ønske om at få lavet en plakat, der kunne fortælle om Amtets mange museer.

Men hvordan skulle pladsen fordeles - efter antal gæster, museets fysiske størrelse, dets omsætning eller budgettallene?! Det var en umulig problemstilling, som måtte løses uden for kredsen.

Det var oplagt at stille opgaven til en kunstner, der skulle have frie hænder til at tolke materialet gennem sin egen optik.For et kvart århundrede siden tog Ib Spang Olsen livtag med en lignende udfordring. Til hovedstadens museer skabte han plakaten, »gå på museum« (1978), hvor enhver nysgerrig beskuer kan gå på opdagelse og i vilkårlig rækkefølge finde en jættestue, en udstoppet bison, en vælte-peter, solvognen, en kanon, en lur, en harpe, enevældskronen, en egyptisk, en antik eller en afrikansk skulptur.

En snak om gobelinerne til Christiansborg og deres forrygende effekt som øjenåbnere førte til et forslag om at spørge billedkunstneren Bjørn Nørgaard, om han ville påtage sig opgaven. Ved et mirakel sagde han ja. Dertil lykkedes det at få økonomien på plads i et samspil mellem midlerne i

amtets museumsråd, en klækkelig støtte fra Ribe Amt og dertil bidrag fra Claus Sørensens Fond, Alice og Tage Sørensens Fond samt fra amtets kommuner og turistkontorer.

I et helt andet formsprog end Ib Spang Olsens og med helt andre teknikker har Bjørn Nørgaard givet os en midgårdsorm af oplevelser. Inden for rammerne af den slyngede nordiske ornamentik har han sammenflettet ord og billeder - en kollage af farver, fotografier og udklip, der er højnet med sølv- og guldtryk.

Her står vi over for et væld af billeder, der kan pirre vores nysgerrighed og forhåbentlig vil give beskueren lyst til at opsøge nogle af de afbillede værker eller steder. Kollagen rummer en sammenstilling af museumsgenstande og »fremmedelementer«. Enkelte er så »fremmede« som skiltet med de manglende bogstaver, der ville give ordlyden: »Hunde må ikke medtages - LUK LÅGEN«. Bemærk, at lågens raffinerede skygge med cirklen og de radiale »solstråler«, der tegner sig i gruset, kan ses på plakaten diagonalt over for skiltet. Andre gengivelser som dem af Karlsgårdeværket, Ludvig og Charlotte Schrøders sten i Skibelund Krat, Svend Wiig Hansens skulpturgruppe og korvetten Labri fra Vorbasse Krigshavn er med til at tegne et billede af egnen. Hele vejen gennem plakaten er der sammenstød mellem de store hovedværker og udsnit, der fanger øjet.Kompositorisk er helheden bundet sammen af en række kopper, udstillingsgenstande på Varde Museum, men for Bjørn Nørgaard er de langt mere end det.

Denne kulturgenstand går som en rød tråd igennem hele hans virke og symboliserer den tid vi bruger sammen: Nærvær, familie og venskab.Den begrænsede plads til trods er det lykkedes Bjørn Nørgaard at få sammenkomponeret 48 billedfelter, der fortæller om nogle af egnens historier og om vidt forskellige aspekter af museernes virke, alt indrammet med guld og sølv, lige til at lægge i glas og ramme.Som et fintmasket net af »erindringssteder« ligger Amtets 10 statsanerkendte museer og deres mange underafdelinger.

Sydligst dækkes kulturhistorien af Den antikvariske Samling i Ribe - med 'filialerne' Ribes Vikinger, Quedens Gaard og Det gamle Rådhus, der alle ligger i byen - eller man kan tage en afstikker til Mandøhuset. Dernæst følger nogenlunde på linie Museet på Sønderskov, Bramminge Egnsmuseum og Esbjerg Museum, der også har ansvar for Esbjerg Vandtårn. Ikke langt fra havnen ligger Fiskeri- og Søfartsmuseet. Og tager man fra havnen til Fanø er der et væld af samlinger at besøge: Fra Hannes Hus, Flisesamlingen, Kunstmuseet, møllen og den gamle redningsstation i Sønderho over Skibs- og Dragtsamlingen til Fanø Museum i Nordby. Lidt længere mod nord i Amtet ligger på linie Vorbasse Museum samt Varde Museum, der ud over afdelinger i byen - Jugendhuset og Artillerimuseet - også står for Blåvandshuk Egnsmuseum, Ravmuseet, Tirpitz-stillingen, Blåvand Museum og Redningsstation, Blaabjerg Egnsmuseum samt hvalhuset og Redningsbådsmuseet i Nymindegab. Hen over Vestjyllands Kunstmuseum, Janus Bygningen i Tistrup, når man den nordligste stribe museer. Mod vest ligger Grindsted med en afdeling midt i byen og i udkanten Museumsgården Karensminde. Mod vest ligger Ølgod Museum med ansvar for byens vartegn, vandtårnet og dertil Hjedding Mejerimuseum og Hodde Skolemuseum. Kunsten belyses i Ribe, Vejen og Esbjerg. Hvor de ældste værker kan ses på Ribe Kunstmuseum, dækker Vejen Kunstmuseum primært tiden omkring 1900 og Esbjerg Kunstmuseum den helt nye kunst, men alle tre museer har, som de kulturhistoriske museer, mange forskellige satsninger på særudstillingsfronten.

At publikum er interesseret kan ses på besøget. Årligt kommer der på amtets statsanerkendte museer lidt over 400.000 gæster, heraf har Fiskeri- og Søfartsmuseet broderparten med 150-160.000 gæster om året.En minutiøs, fortløbende gennemgang af plakatens billedfelter kan læses på Vejen Kunstmuseums hjemmeside eller i det seneste nummer af tidsskriftet »Danske Museer«. Vejen Kunstmuseum er på plakaten repræsenteret med to af samlingens hovedværker: 1) Jens Lunds »Nattens Blomst« og 2) Trolden, der af Bjørn Nørgaard har fået plads »i orkanens øje«. God fornøjelse med billedlæsningen!

Seminar i Helsinki

- opdagelse af Hansen Jacobsen keramik i Finland

Af Teresa Nielsen

Udbyttet af seminarer kan være meget svingende. Lejlighedsvis er snakken i pauserne det mest berigende, andre gange dukker en foredragsholder op, der på det nærmeste kan ændre ens syn på verden. Nogle gange er man så heldig både at få gode kollegiale kontakter og en masse fagstof med hjem. Det var til fulde udfaldet af en rejse til Finland først i maj måned i år – finansieret med en del af de midler, som Vejen Kunstmuseum fik af Jydske Vestkysten i forbindelse med tildelingen af Kulturprisen, januar 2004.

Målet for turen var primært "Nodem 2004", et vellykket og udbytterigt seminar om nordiske museers anvendelse af elektroniske medier (hjemmesider, audioguides m.m.). Det blev afholdt på KIASMA, Helsinkis museum for moderne kunst – en hel artikel for sig og absolut en rejse værd!

Listen var lang over de andre mål, der skulle nås på de seks dage i landet – heldigvis havde en del af hovedstadens samlinger aftenåben, så med en nøje tidsplan kunne mest muligt ses. Et udenbys mål måtte nås: Visavouri, billedhuggeren Emil Wikströms hjem og værksted. Det var billedhug-

Fortsættes side 12

Et eksemplar af en af Hansen Jacobsens masker (udført i form) er den eneste dekoration på det spåntækkede tårn til atelierbygningens observatorietårn.

Visavuori ligger et par timers bustur fra Helsinki. Stedet rummer atelier og bolig efter den finske billedhugger Emil Wikström (1864-1942) samt et lille museum for hans barnebarn, Kari Suomalainen der var dagbladstegner. Den imponerende træbygning, der er opført etapevis i perioden 1903-12 fungerede både som atelier og observatorium.

Fortsat fra side 10

geren Pontus Kjerrman (der i 1995 lavede Vejen Kunstmuseums første julekalenderudstilling), der havde gjort opmærksom på stedet. Han havde 'fundet' det for år tilbage under sit flere måneder lange ophold i gæsteatelieret på Sveaborg.

Flere havde varslet, at turen ikke var helt ligetil. Ikke kun skulle man finde den rigtige bus, men også tjekke, at den pågældende afgang servicerede en særlig strækning. Alt lykkedes, og efter et par timers rumlen i bus stod jeg af 'in the middle of nowhere' med bragende sol og overraskende 20-25 graders sommervarme. Med fuglekvidder og forårsblomster til adspredelse gik turen efter de telefoniske anvisninger.

Ved billethuset dukkede den vikarierende leder op. Vi talte lidt om 'vore' museer og jeg særligt om Hansen Jacobsen. Hun spurgte: "Hvor boede han så under de mange år i Paris?" Svaret var på Boulevard Arago, og da jeg nåede til nr. 65, sagde hun, at dér havde også Emil Wikström boet. I kataloget til Vejen Kunstmuseums udstilling om franske art nouveau keramik, 1999, kan det konstateres, at jeg allerede under udstillingsforberedelserne i Paris havde konstateret, at de to nordiske billedhuggere boede som naboer under årene i Paris, men det havde jeg ikke skænket en tanke, da målet med Helsinki-rejsen primært var seminaret.

En fransk kollega, der er bosat i Helsinki, havde kort forinden fortalt, at hun havde identificeret fransk keramik i Visavouri, der kun har haft en faglig leder de seneste fem år. Et håb spirede om måske også at finde spor af Hansen Jacobsen. Og sikke en overraskelse - der var straks bid! Udenpå atelieret - midt mellem de to vinduer på siden af observatorie-tårnet hang et eksemplar af den Hansen Jacobsen maske som også Museum für Kunst und Gewerbe i Hamborg har et eksemplar af. Opdagelsen gav blod på tanden og turen gik ind i boligen, hvor den ene ovn/kamin var kronet af en rigtig flot Hansen Jacobsen krukke og dertil var der på en hylde en lysestage, der kendes fra fotos og findes i alt fald i ét dansk privathjem. Både masken og lysestagen er lavet i form mens krukken er et unikastykke.

Sikke opdagelser! Helt høj af fundene traf jeg min kollega, der ikke anede, hvem Hansen Jacobsen var og kunne fortælle, at der var en anekdote om at masken skulle være lavet af Wikström til en kollega, der havde lært ham nogle særlige teknikker. Lidt er der nok om snakken, for vi ved, at Hansen Jacobsen hjalp og underviste sin svenske kollega på Boulevard Arago, Agnes de Frumerie, med støbearbejde. Men at masken er Hansen Jacobsens værk hersker der ingen tvivl om.

Det viste sig, at de fagfolk, der for nyligt havde fået adgang til 'godbiderne', også arbejdede sig ind på et omfattende arkiv med korrespondance, fotos og andre notater. Også der var der bid: Et brev på formfuldendt fransk fra Hansen Jacobsens første hustru, Gabriele, til Wikströms hustru. I betragtning af, hvor få breve der findes vedrørende Hansen Jacobsens liv og levned, var det en lykke at kunne drage hjem til Vejen med en kopi af Gabrieles skrivelse.

Se de oplevelser alene var hele turen værd.

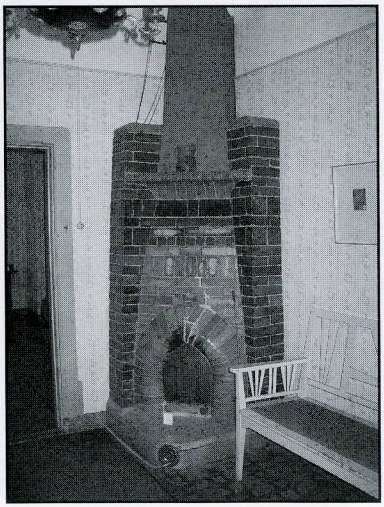

Emil Wikströms hjem er et træhus. Det første brændte, og det nuværende stod færdigt i 1902. Måske for at øge sikkerheden er der gjort meget ud af de fine ildsteder i glaserede sten og med flotte metallåger (han havde sit eget bronzestøberi). Ovenpå det ene står en meget flot Hansen Jacobsen krukke fra 1890'erne. Den har været en tur på gulvet, men skaderne fratager den ikke vildskaben i sit udtryk.

GENERALFORSAMLING 2004

Der afholdes ordinær generalforsamling

Torsdag den 9. september 2004 kl. 19.30

på Vejen Kunstmuseum

DAGSORDEN

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning.
3. Kassererens beretning.
4. Fastsættelse af kontingent.
   Bestyrelsen foreslår :
   Kr. 175,- for enkeltmedlemsskab og
   Kr. 275,- for ægtepar/samboende.
5. Indkomne forslag.
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer
   Følgende er på valg:
   - Annette Houborg
   - Elin Ranum (modtager ikke genvalg)
   - Frode Bertelsen
   - Poul Verner Nielsen (modtager ikke genvalg)
7. Valg af 1. suppleant:
   - Karin Schultz er på valg
8. Valg af 2. suppleant:
   - Kirsten Abelsen er på valg
9. Valg af revisor:
   - Jan K. Jepsen er på valg
10. Valg af revisorsuppleant:
    - Elsebeth Boysen er på valg
11. Orientering fra Museet
    v/ Teresa Nielsen
12. Eventuelt.
13. Bortlodning af kunstgenstande til medlemmer.
    - Bjarke Regn Svendsen: (Oliemaleri 98)
    - Ib S. Østergard: Uden titel (Oliemaleri 86)
    - Martha Larsen: (Pastel)
    - Inge Lise Westman: (Pastel på fotokopi 98)
    - Kirsten W. Johansen: Vase (Keramik)
    - Gurli Elbækgaard: (Keramik)
    - Hans Vangsø: (Keramik) + bog

Til fremmødte på generalforsamlingen (minus eventuelle vindere i ovennævnte) bortloddes følgende ekstragevinster:

- Hans August Andersen: April (Silketryk 85)
- Ole Bjørn Petersen: Mytologisk fantasi (Akvarel 97) + bog af Ulf Gudmundsen
- Vase (Glas) af Finn Lynggaard
- Skål (Glas) af Tchai Munch
- Fuglefri 2 / red. Iben From og Hans Edvard Nørgaard-Nielsen . – Kunstcentret Silkeborg Bad (Bog)
- John Olsen: (Bog)
- Troels Andersen: Aksel Jørgensen – liv og kunst (Bog)
- Ulla Sjöström: Maleren Ejnar Nielsen (Bog) – 3 stk.
- Teresa Nielsen: Ursula Munch-Petersen (Bog)

Gevinsterne er udstillet på Vejen Bibliotek og i BG-Bank i perioden 2.-9. september
Gældende bortlodningsregler fremlægges på generalforsamlingen.
Efter kaffen underholdning ved Majbritt Skovbjerg og Bent Valentin Jensen.

HUSK

open-by-night den 27. august kl. 19-23

På Vejen Kunstmuseums udstilling kan man se, hvordan Peter Madsen (født 1958) i de 12 bind af sin tegneserie, Valhalla , har tolket den vilde nordiske mytologi. Arbejdet med serien startede i 1977, og det første album, »Ulven er løs«, udkom to år senere - arbejdet er fortsat til 12. bind, der kom i 2001.

I anden halvdel af 1990'erne har han arbejdet med to kristne fortællinger: I 1995 tryktes »Menneskesønnen« med evangeliernes historier og i 1999 udkom den gammeltestamentlige beretning »Historien om Job«. Af særlig interesse i Vejen-troldens opland kan være »Troldehistorier« fra 1989 med hans billeder til Henning Kures tekst og Rune Kiddes rim. Senest har han også stået for omslagsillustrationerne til Lene Kaaberbøls Skammer-serie.

Udstillingen bliver vist i museets nyrenoverede Skibelundsal, hvor der midt for vil være et stort, rundt bord med tolv læsepladser - en til hver af Valhalla seriens bind. Denne sfære vil forhåbentlig blive en lille helligdom for tegneserieentusiaster ... alle er velkomne i udstillingsperioden fra 27. august til 14. november 2004.

At være keramiker...

Af Poul-Erik Hansen

Da Ursula Munch-Petersen i 1997 modtog Valdemar Petersens legat på Vejen Kunstmuseum blev der i kataloget bragt en artikel af Ursula Munch-Petersen med titlen "at være keramiker".

Her filosoferede hun over hvorfor folk viger tilbage for at bruge dansk kunsthåndværk enten på grund af prisen eller på grund af ordet kunst.

Artiklen er fra 1972 og dermed langt forud for Ursula-stellet, der har bragt et nyt stel fra Royal Copenhagen ud i mange unge og ældre hjem med sine nye former og farver.

Ursula-stellet har da også fået sin berettigede plads både på omslaget og inde i den nye bog af Teresa Nielsen : Ursula Munch-Petersen, der har forord af Mirjam Gelfer Jørgensen og et fremragende billedudvalg og tilrettelæggelse af Erik Hagens, så man nyder at bladre i den smukke bog.

Omslaget er blevet specielt fremhævet i Politiken, der også har haft en rosende omtale af bogens indhold.

Det giver et grundigt og spændende billede af Ursula Munch-Petersens alsidige virke fra udsmykningsopgaver, undervisning, arbejde på Bing & Grøndahl og udfærdigelse af forslag til nye stel fra Lærkestellet til Ursula-stellet.

De flotte potter til Vejen har fået følgeskab af oplæg til urtepotter til Tivoli og i 1999 udførtes 18 nye urtepotter til Botanisk Have i København. Mens Trapholt endnu holdt keramik-triennaler var Ursula Munch-Petersen i 1994 repræsenteret med en række fade.

Brugsfunktionen har en overraskende stor betydning i Ursula Munch-Petersens produktion, hvor Ursula-stellet viderførte en tradition for udvikling og fornyelse fra den tidligere kongelige porcelænsfabrik.

I 2003 fik Vejen Kunstmuseum lejlighed til at erhverve kunstnerens dukkestel.

Teresa Nielsens bog fortæller grundigt og spændende om keramikerens rødder i den bornholmske keramikslægt med bedstefaderen Hans Hjorth, moderen Lisbeth Munch-Petersen, mosteren Gertrud Vasegaard og hendes datter Myre Vasegaard.

Og videre frem fortælles om de keramiske værker og eksperimenter, hvor Ursula Munch-Petersen beskedent selv afslutter bogen med at pointere, at ikke alle gode ideer skal realiseres.

Bogen er en stor begejstret hyldest til en af vore væsentlige keramikere.

80-års fødselsdagsfest

Tekst: Poul-Erik Hansen

Foto: Lars Møller Jensen fra Vejen Fotoklub

Et par dage efter den rigtige dag holdt Vejen Kunstmuseum sin 80 års fødselsdag lørdag den 3. juli på plænen foran museet.
Mellem 150 og 200 besøgte i løbet af dagen pladsen for at høre på taler, lytte til musik og nyde gode retter fra serveringsteltet.

Formanden for museet Henning Ranum åbnede dagen med en tale til huset, hvor han så frem mod færdiggørelsen af den igangværende renovering, mens museets leder Teresa Nielsen omtalte de mange aktiviteter, der er planlagt. Musikere fra Vejen Garden underholdt med en times festlig musik, inden scenen i to timer blev indtaget af gruppen The Islanders, der tidligere har trukket et stort publikum til koncerter på museet. Den svenske keramiker Mio Nilsson viste i museet tre flotte krukker i dagens anledning. I nattens løb havde hun brændt amuletter i en ovn, der var bygget til dagen.Amuletterne blev gratis udleveret til de besøgende. Som afslutning på den festlige dag meddelte Teresa Nielsen, at museet om fem år vil arrangere en ny fødselsdagsfest på museet.

The Islanders

Den svenske keramiker Mio Nilsson

NR. 6 · 12. ÅRGANG · AUGUST 2004

på Vejen Kunstmuseum

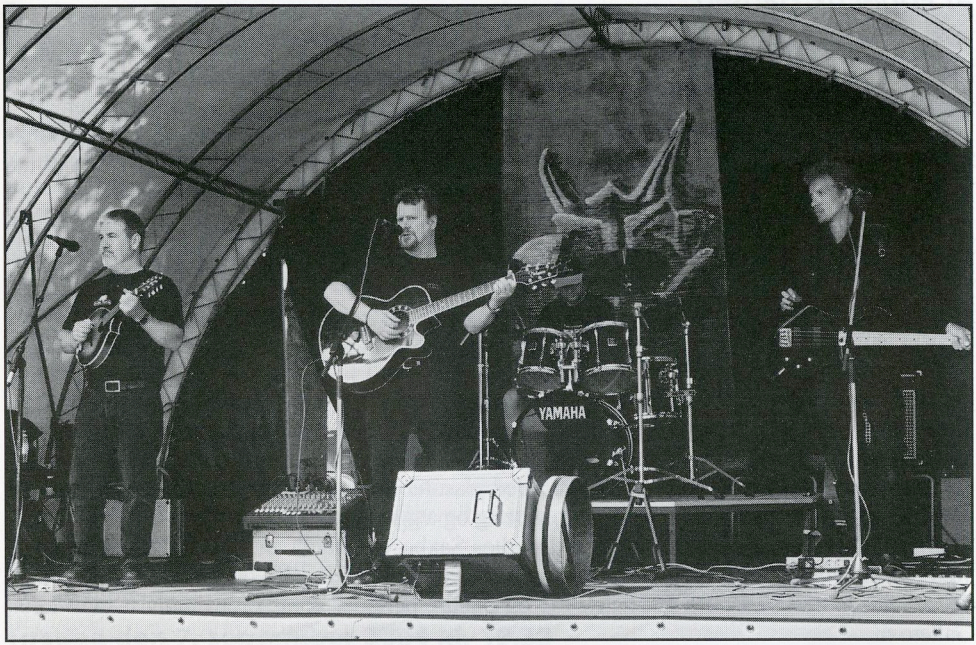

Saxbo – på Kunstmuseet

af Poul-Erik Hansen

I den store fortegnelse på museets hjemmeside over erhvervelser til Vejen Kunstmuseum føjedes i 1998 en gave fra Antoinette Jensen til minde om hendes mand ovnbygger Frank Edvard Jensen. Den bestod af over tyve værker fra Saxbo. Flere af disse kan ses i museets keramikkælder.

Saxbo var en virksomhed, der fra 1929 til 1968 leverede værker til danske hjem i en produktion af meget stor kvalitet. De smukke værker blev først skabt i Islev og fra 1937 på det berømte værksted i Herlev ved København.

Fra starten var det kemikeren Nathalie Krebs og kunstneren Gunnar Nylund, der begge kom fra Bing & Grøndahls porcelænsfabrik, der drev virksomheden. De ønskede med den nye fabrik at lave stentøj i serieproduktion. Efter kun halvandet år rejste Gunnar Nylund til Rørstrand i Sverige for at virke der som kunstnerisk leder. Det var først herefter, at navnet Saxbo blev brugt. Forud havde firmaet haft navnet Nylund & Krebs. Nathalie Krebs fortsatte som leder af virksomheden.

Efter yderligere halvandet år kom Esther Stæhr-Nielsen til Saxbo. Hun blev den kunstner, der mere end nogen anden blev knyttet til Saxbo, hvor hun virkede helt til fabrikkens lukning i 1968.

De første ting hun lavede efter ansættelsen i juni 1932 var en tepotte, en spaltekande og en lille orkidekrukke. Siden kom andre værker til med glasurer udtænkt af Nathalie Krebs med navne som slangehud, harepels, fuglefjersglasur, vibeæg og æggeskal.

Blandt de øvrige kunstnere, der arbejdede hos Saxbo var blandt andet Erik Rahr, der havde været medhjælper hos Jean Gauguin på Bing & Grøndahl. Nævnes skal også Edith Sonne Bruun, der arbejdede hos Saxbo fra 1951 til 1961 og i andre perioder kom Lisa Engqvist samt Leon Galleto til.

Leon Galleto kom fra Strasbourg i 1954 for at arbejde på Saxbo, og hans værker adskilte sig markant fra den øvrige produktion. Allerede i 1956 rejste han til Californien for at virke som keramiker der. Også han er repræsenteret på Vejen Kunstmuseum.

Eva Stæhr-Nielsen er som nævnt den kunstner, der ud fra tegninger fik skabt det ene pragtværk efter det andet i omkring tredive år. Blandt de kendteste og mest markante er spaltekanden, der blev lavet i flere størrelser. Den blev produceret gennem alle årene. I hele perioden kan man også fryde sig over de glasurer, som Nathalie Krebs frembragte og som senere har inspireret andre. En af de, der vedkender sig sit slægtskab til Saxbo er keramikeren Tove Anderberg.

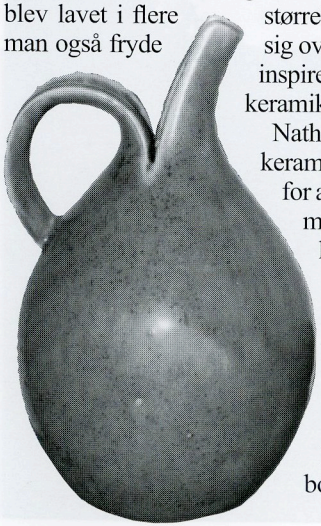

Nathalie Krebs var ganske vist kemiker, men hun havde også sans for keramikkkens former og udtryk. Uendelige mange faktorer spiller ind for at et keramisk værk i stentøj kan blive et mesterværk. Det er blevet markeret med en række udstillinger gennem årene. For fabrikken var højdepunkterne de tre udstillinger på Nationalmuseum i Stockholm, Kunstindustrimuseet i Oslo og Kunstindustrimuseet i København fra 1933 til 1935. Derefter byggede Nathalie Krebs det omtalte værksted i Herlev. Et senere udstillingshøjdepunkt var Saxbo-udstillingen på Röhrska Kunstsløjdmuseum i Göteborg i 1946.

Dronning Ingrid og hendes far kong Carl XVI Gustav af Sverige var begge samlere af Saxbo-keramik. Dertil kommer en lang række private samlere både før og nu. Der planlægges en ny bog om fabrikken og værkerne, som imødeses med spænding.

Aktiviteter - Tid og Sted:

Lørdag 7. august 2004 kl. 15.00
Fernisering på udstillingen: Harald Slott-Møller på Vejen Kunstmuseum.

Fredag 27. august 2004 fra kl. 19.00
Natåbent på Vejen Kunstmuseum kl. 19-23. Åbning af Valhalla-udstillingen.

Lørdag 4. september 2004 kl. 8.00
Kunstudflugt til Holstebro
Besøg på Holstebro Kunstmuseum - rundtur til fods gennem byen, hvor kunstformidler Peter Haarby vil fortælle om de mange skulpturer og udsmykninger, der gør Holstebro et besøg værd.
Derefter med bus til Holstebro Gymnasium for at se Bjørn Nørgaards næsten færdige keramikfrise.
Vi slutter på Jens Nielsen & Olivia Holm-Møller Museet, som er en del af komplekset ved Nørrelandskirken, tegnet af Inger og Johannes Exner. Der bliver mulighed for at se nærmere på kirken.
Afgang fra Vejen Banegård kl. 8.00. Hjemkomst ca. kl. 18.00
Tilmelding til Elin Ranum tlf. 75 55 73 12 eller mail box9419@post3.tele.dk
Pris : kr. 300,00 for medlemmer - For øvrige kr. 340,00
I prisen er inkluderet kørsel, entreer/rundvisning og frokost i (tærte/salat/ostebord) på Holstebro Kunstmuseum samt eftermiddagskaffe senere på eftermiddagen.
Drikkevarer er ikke med i prisen.
Bindende tilmelding senest lørdag den 20. august.
Hurtig tilmelding tilrådes. Ved overtegning skrives venteliste.

Tirsdag den 7. september 2004 kl. 19.30
Foredrag om Valhalla ved tegneseriens »bagmand«, tegneren Peter Madsen på Vejen Kunstmuseum. Entre ved indgangen.
Entre kr. 50,- for medlemmer. Øvrige kr. 75,00. Deltagere under 16 år betaler kr. 40,00.

Torsdag den 9. september 2004 kl. 19.30
Generalforsamling på Vejen Kunstmuseum.
Se dagsorden m.v. i dette nr. af Kunst omkring Trolden

Torsdag den 7. oktober 2004 kl. 19.30
Kirsten Thorup.
Forfatteraften på Vejen Kunstmuseum
Arrangeret af Vejen Kunstmuseum, Kunstforeningen for Vejen og Omegn og Vejen Bibliotek.
Entre: Kr. 50,00 for medlemmer af kunstforeningen og kr. 65,00 for øvrige.
Betales ved indgangen.

Udstillinger på Vejen Kunstmuseum
7. august til 21. november 2004:
Harald Slott-Møller.
Omvisning søndagene den 3. oktober og 7. november, begge dage kl. 15.
27. august til 14. november 2004:
Peter Madsens Valhalla.
Omvisning søndagene den 29. september og 24. oktober, begge dage kl. 15.

Nye varer i butikken

Af Connie Jepsen

Vejen Kunstmuseum har igen fundet en ny samarbejdspartner, nemlig »Projekthuset – Træværkstedet« i Ribe.

Indtil nu har der stort set kun været solgt »voksenvarer« i butikken. Dette forsøger vi nu at lave om på, da børnene jo bestemt også er flittige brugere af museet, så selvfølgelig skal de også have mulighed for at kunne købe en ting med hjem til minde om deres besøg.

Vi forhandler nu skjolde, sværd, økser, hellebarder og knive, alt sammen fremstillet i træ og i en rigtig god kvalitet. Disse krigeriske ting er jo nok noget, som mest appellerer til drengene. Til de små børn har vi nogle små pusledyr, også fremstillet i træ. Ja i denne omgang er pigerne kommet til kort, men jeg tror at vi på et tidspunkt finder nogle gode ting til dem, som kan passe ind i butikken.

Kig indenfor – tag gerne jeres børn eller børnebørn med.

De voksne er heller ikke glemt. Teresa Nielsen har skrevet en bog om Ursula Munch-Petersen, som vi jo bl.a. kender gennem Ursula stellet og den retrospektive udstilling, der blev vist på kunstmuseet i foråret 1997. Det er en utrolig flot bog, som vil give mange fornøjelige timer.

VEJEN KUNSTMUSEUM

Østergade 4 - 6600 Vejen
Tlf. 75 36 04 82
Fax 75 36 04 81
E-mail: museum@vejenkommune. dk

Museets åbningstider:
Tirsdag-fredag kl. 10.00-16.00
Lørdag-søndag kl. 11.00-17.00
Mandag lukket - Fri entré

Kulturnat om nordisk mytologi på biblioteket og museet

Mens Vejen Kunstmuseum står i Valhallas tegn har Vejen Bibliotek valgt at fejre natåben med en lille udstilling med kunstneren bag årets frimærke om nordisk mytologi. Det er kunstneren Kim Bjørnholt, der har lovet at sende nogle af sine skitser til udstillingen på biblioteket. Hans frimærke vil sammen med de syv andre frimærkeudgivelser i miniark fra Norden blive vist sammen med originaltegningerne. Kim Bjørnholt studerede på Kunstakademiet billedkunstskole fra 1992 til 1999 hos Vibeke Mencke Nielsen og Erik Steffensen. Hans malerier har blandt andet været udstillet på Kunstnernes Efterårsudstilling og på Charlottenborg.

MEDLEMSBLAD for Museums- og kunstforeningen for Vejen og omegn

Redaktion:
Poul-Erik Hansen (ansvarshavende),
Badstuegade 6, 6100 Haderslev.
Tlf. 21 26 57 80
Poul-Verner Nielsen,
Gunnarsvej 7, 6600 Vejen.
Tlf. 75 36 28 70.
Annette Houborg,
Morbærvej 91, 6600 Vejen.
Tlf. 75 36 39 02.

Bladets red. modtager gerne stof fra foreningens medlemmer.

Artikler dækker ikke nødvendigvis kunstforeningens synspunkter.